

Wrocław, 04.04.2024 r.

prof. dr hab. Elwira Marszałkowska – Krześ
Zakład Postępowania Cywilnego
Instytut Prawa Cywilnego WPAiE UWr

RECENZJA ROZPRAWY DOKTORSKIEJ
mgr Sandry Zientalewicz
pt. „Ograniczenie rozprawy do poszczególnych zarzutów lub zagadnień
wstępnych”

I. Recenzja rozprawy doktorskiej magister Sandry Zientalewicz pt. „*Ograniczenie rozprawy do poszczególnych zarzutów lub zagadnień wstępnych*” – napisanej pod naukowym kierownictwem promotora – prof. dr. hab. Sławomira Cieślaka

Rozprawa doktorska magister Sandry Zientalewicz pt. „*Ograniczenie rozprawy do poszczególnych zarzutów lub zagadnień wstępnych*” stanowi pierwsze monograficzne opracowanie podejmujące kwestię związaną z możliwością ograniczenia rozprawy w postępowaniu cywilnym do poszczególnych zarzutów lub zagadnień wstępnych (stosownie do regulacji zawartej w przepisie art. 220 k.p.c.). Zagadnienia poruszane w dysertacji były dotychczas przedmiotem analiz jedynie w ramach komentarzy czy wypowiedzi incydentalnych w literaturze oraz w judykaturze. Autorka zasadnie dostrzega, że w praktyce orzeczniczej nie jest często stosowana przedmiotowa regulacja, ale także dokonywane zmiany przepisów dotyczące organizacji postępowania nie w pełni wykorzystują już istniejące regulacje do usprawnienia postępowania.

W dysertacji poruszone zostały kwestie budzące problemy natury praktycznej, ale również doktrynalnej związane z oceną poszczególnych zarzutów lub zagadnień wstępnych, podstaw i skutków skorzystania z regulacji zawartej w przepisie art. 220 k.p.c., a także sposób, w jaki regulacja ta powinna być stosowana, ustalenia podmiotu inicjującego ograniczenie rozprawy, formy, momentu właściwego do ograniczenia rozprawy, przebiegu rozprawy ograniczonej, możliwości odwołania ograniczenia oraz procedowania po wydaniu orzeczenia kończącego postępowanie w ramach rozprawy ograniczonej. Autorka stawia tezę, że analizowana w dysertacji problematyka najlepiej sprawdza się w warunkach kontradiktoryjnego sporu, ale w przypadkach, w których stosowanie przepisu art. 220 k.p.c. można uznać za celowe w postępowaniu nieprocesowym, to większość spostrzeżeń znajduje odpowiednie zastosowanie również dla tego trybu.

W związku z tym pozytywnie należy ocenić przeprowadzenie wnikliwej analizy, która w sposób kompleksowy przedstawiałaby, w jaki sposób można ograniczyć prowadzenie rozprawy w sprawach cywilnych do poszczególnych zarzutów lub zagadnień wstępnych.

1. Układ rozprawy doktorskiej oraz stosowane metody badawcze

Praca została napisana w sposób klarowny, poprawny językowo, a jednocześnie przystępny. Układ recenzowanej dysertacji jest prawidłowy pod względem konstrukcyjnym i strukturalnym, który uwzględnia specyfikę analizowanego w pracy zagadnienia. W pracy wykorzystano następujące źródła: teksty aktów prawnych, dorobek judykatury i doktryny prawniczej z zakresu prawa materialnego, jak i procesowego. W monografii zastosowana została metoda formalno – dogmatyczna przepisów prawa krajowego, a także metoda analityczna zarówno w doniesieniu do stanowisk wyrażanych w orzecznictwie, jak i literaturze przedmiotu. Wykorzystana została także metoda historycznoprawna, komparatystyczna oraz metoda ekonomiczna, ponieważ analizowaną regulację oceniono pod względem efektywności ekonomicznej, a jej zastosowanie analizowano w kontekście zysków i strat, przy uwzględnieniu dających się kalkulować skutków zastosowania przepisu art. 220 k.p.c. Oprócz tego w pracy zastosowano rzadko stosowaną metodę aksjologicznego badania prawa. Doktorantka dokonując analiz badawczych, uwzględniała uwarunkowania społeczne i kulturowe, które wraz z ekonomicznym aspektem pozwoliły na dokonanie oceny wydajności oraz sprawności postępowania cywilnego.

Autorka opracowania, jako zasadniczy problem badawczy, wskazuje określenie znaczenia i możliwości wykorzystywania regulacji zawartej w przepisie art. 220 k.p.c. w aspekcie celów, funkcji i zasad procedury cywilnej, sposobu stosowania tej regulacji oraz wpływu ograniczenia rozprawy na przebieg postępowania sądowego i jego wynik.

Doktorantka stawia hipotezę badawczą, że „*ograniczenie rozprawy do poszczególnych zarzutów lub zagadnień wstępnych stanowi jedną z podstawowych metod, jakimi powinien posługiwać się organ procesowy w ramach kierownictwa postępowaniem*”. Zdaniem Doktorantki stosowanie przepisu art. 220 k.p.c. stanowi wyraz dokonywania klasyfikacji zagadnień konkretnej sprawy z punktu widzenia ich przydatności dla rozstrzygnięcia końcowego lub prawidłowego prowadzenia postępowania. Jego wykorzystanie wymaga przeniesienia procesu myślowego dotyczącego oceny zasadności powództwa z etapu orzekania, na początkowy etap postępowania – co powoduje, że postępowanie staje się bardziej ekonomiczne. Celem wykazania tej hipotezy Autorka stara się udzielić odpowiedzi na cztery

następujące pytania badawcze: 1) jakie są funkcje ograniczenia rozprawy i czy funkcje te mogą zostać spełnione za pomocą innych środków, w równie efektywny sposób; 2) w jaki sposób należy dokonać ograniczenia rozprawy, aby regulacja ta mogła zrealizować swoje zadanie; 3) jak powinien zostać określony przedmiot ograniczenia rozprawy; 4) jak ograniczenie rozprawy wpływa na końcowy wynik postępowania sądowego?

Praca składa się ze wstępu, czterech rozdziałów (podzielonych na punkty i podpunkty, co zwiększa czytelność omawianych zagadnień w ramach danego rozdziału) oraz wniosków.

Dysertacja uwzględnia obowiązujący stan prawny.

2. Treść poszczególnych rozdziałów pracy

Rozdział I pracy doktorskiej pt. *„Charakterystyka i funkcje instytucji ograniczenia rozprawy oraz jej miejsce w ramach środków służących usprawnieniu postępowania”* poświęcony został wyjaśnieniu specyfiki tematyki poruszanej w dysertacji, a także problematyce przewlekłości postępowania, kolizji wartości proceduralnych oraz praktyki niewłaściwego kierownictwa postępowaniem. Autorka pracy rozważa czy regulacja zawarta w przepisie art. 220 k.p.c. może stanowić *„remedium* na wskazane problemy sądownictwa”.

Opracowanie rozpoczęto od przedstawienia rysu historycznego oraz dokonano porównania z instytucją najbardziej zbliżoną z obowiązujących porządków prawnych, tj. regulacją procedury niemieckiej. W wyniku dokonania analizy prawnoporównawczej niemieckich regulacji prawnych dotyczących możliwości ograniczenia rozprawy do uregulowań polskich Doktoranta uznała, że przepis art. 220 k.p.c. obejmuje swym zakresem treść § 146 ZPO, jak i możliwość organizacji postępowania stosownie do § 139 ZPO. Zdaniem Doktorantki *„Przepis art. 220 k.p.c. pozwala sądowi na znaczną dyskrecjonalność zarówno co do oceny potrzeby ograniczenia rozprawy, jak i co do doboru przedmiotu ograniczenia oraz przebiegu rozprawy ograniczonej.”* (str. 23 dysertacji).

Następnie dokonano oceny możliwości ograniczenia rozprawy z punktu widzenia zasad postępowania cywilnego, ponieważ w doktrynie w tej kwestii prezentowane są bardzo zróżnicowane podziały, jak i definicje zasad postępowania. Analizę przeprowadzono w odniesieniu do zasady szybkości postępowania, zasady kierownictwa sędziowskiego, zasady prawdy materialnej. W dalszej kolejności omówiono sposoby usprawnienia postępowania cywilnego przewidziane przez ustawę procesową i umiejscowienie regulacji art. 220 k.p.c., w aspekcie czynności materialnego kierownictwa postępowaniem, czynności formalnego kierownictwa postępowaniem.

Doktorantka wyprowadza, zasługujące na uwzględnienie, wnioski, że regulacja zawarta w przepisie art. 220 k.p.c. *„jest bardzo elastycznym środkiem, który może być wykorzystywany w rozmaitych celach – jako sposób koncentracji materiału procesowego (kierownictwa materialnego) czy organizacji postępowania dla zapewnienia jego usystematyzowania (kierownictwa formalnego). Może pełnić funkcję przyspieszenia postępowania, zaoszczędzenia jego kosztów, zwrócenia uwagi na zagadnienia istotne, zabezpieczenia uczestników przed zbędnym obciążeniem emocjonalnym, czy też umożliwienia pojednania stron”* (s. 61 dysertacji). Autorka z jednej strony dostrzega swobodę sędziowską co do możliwości zastosowania art. 220 k.p.c., choć przy jednoczesnym ograniczeniu prowadzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, a więc wiążącej się z wyważeniem przez sąd celów, racji i wartości przy podejmowaniu decyzji co do sposobu procedowania. Należy zgodzić się z konstatacją Doktorantki, że *„Stosowanie procedury przez sądy nie może być instrumentalne, nie może unicestwiać praw procesowych stron, lecz powinno być ważną gwarancją sprawiedliwego orzekania. Z tego powodu istotne jest dokonanie analizy prawidłowego sposobu stosowania art. 220 k.p.c., typowych zagadnień procesowych, w których należy rozważyć ograniczenie rozprawy oraz konsekwencji tego rodzaju procedowania.”* (str. 61 dysertacji).

Rozdział II pracy doktorskiej pt. *„Rozprawa na tle przebiegu postępowania cywilnego oraz możliwość i sposób jej ograniczenia”* prezentuje zagadnienia związane ze sposobem ograniczenia rozprawy, zarówno w ujęciu statycznym, jak i dynamicznym. Doktorantka stwierdza, że sądy, chociaż niejednokrotnie mają możliwość zakończenia postępowania na posiedzeniu przygotowawczym oraz wydania wyroku na posiedzeniu niejawnym, to kierują sprawę na rozprawę.

Doktorantka omawia poszczególne elementy rozprawy podlegające ograniczeniu na skutek zastosowania art. 220 k.p.c., poddając pod rozwagę czy ograniczenie rozprawy może polegać na pominięciu pewnych elementów jej przebiegu, bądź ograniczeniu jedynie pewnego etapu rozprawy, czy też jego istotą jest zawsze przeprowadzenie całości rozprawy zgodnie z jej porządkiem, lecz jedynie przy poświęceniu uwagi wybranym zarzutom lub zagadnieniom. Ponadto Doktorantka analizuje, czy w związku z tym elementy przedstawienia przez strony stanowiska wstępnego i końcowego mogą w ogóle podlegać ograniczeniu poprzez upoważnienie jedynie do zajęcia stanowiska w określonym przedmiocie.

Autorka pracy uważa, że istota regulacji art. 220 k.p.c. sprowadza się przede wszystkim do skrócenia wszystkich etapów przebiegu rozprawy, w tym etapu postępowania dowodowego, a jej zastosowanie może wpłynąć na wyeliminowanie pewnych elementów rozprawy, jednak

bowiem rozprawa z chwilą jej wywołania uległa już rozpoczęciu, przewodniczący zobligowany jest mocą art. 210 § 1 k.p.c. do udzielenia głosu powodowi lub przedstawienia jego stanowiska. Strony mają bowiem prawo jako pierwsze zabrać głos na rozprawie i uczynić to przed wydaniem przez sąd jakichkolwiek orzeczeń” (str. 110 dysertacji). Przy czym nie podchodzi do tego bezkrytycznie, albowiem wskazuje na mankamenty tej koncepcji.

Rozdział III pracy doktorskiej pt. *„Zarzuty i zagadnienia wstępne, do których rozprawa może zostać ograniczona na tle orzecznictwa sądów powszechnych”* stanowi kluczowy rozdział dysertacji w aspekcie postawionych hipotez badawczych. W rozdziale tym dokonano oceny charakteru zarzutów i zagadnień, które mogą stanowić podstawę do zastosowania regulacji zawartej w przepisie art. 220 k.p.c..

Rozważania zawarte w rozdziale III koncentrują się na przedmiocie ograniczenia rozprawy, z punktu widzenia prawidłowego doboru zarzutów i zagadnień wstępnych, do których rozprawa zostaje ograniczona. W związku z czym zasadnie na wstępie podjęto w nim próbę wykładni pojęć „zarzutów” i „zagadnień wstępnych”. Zasadnicza część rozdziału oparta została na przykładach z orzecznictwa sądów powszechnych. Rozważania dotyczące konkretnych przypadków stosowania art. 220 k.p.c. pozwoliły Doktorantce na najdokładniejsze określenie sytuacji, w których sąd powinien rozważać kierowanie postępowaniem z uwzględnieniem tej regulacji. Doktorantka podjęła się udzielenia odpowiedzi na pytanie, czy stosowanie ograniczenia rozprawy jest efektywną metodą organizacji postępowania, dokonując analizy tego, w jakich sytuacjach instytucja ta może się sprawdzić, a w jakich wręcz przeciwnie - wpłynąć negatywnie na przebieg postępowania. Doktorantka zebrała, usystematyzowała i przeanalizowała stanowiska wyrażane w orzecznictwie sądów powszechnych - z punktu widzenia wybieranego przez sąd modelu postępowania w danym przypadku oraz efektów tego wyboru. W rozdziale III dysertacji przedstawiono rozważania dotyczące najbardziej reprezentatywnych kwestii dotyczących stosowania ograniczenia rozprawy, a także charakterystycznych układów procesowych, w których stosowanie instytucji może nie przynieść korzystnych rezultatów.

Rozdział IV pracy doktorskiej pt. *„Konsekwencje procesowe ograniczenia rozprawy”* zawiera omówienie skutków ograniczenia rozprawy dla postępowania przed sądem pierwszej instancji. Autorka zasadnie poddała pod rozwagę czy ograniczenie rozprawy wpływa na ocenę zaprezentowanych już twierdzeń i dowodów. Należy podzielić stanowisko, że ograniczając rozprawę sąd wpływa na granice orzekania w sprawie - ogranicza bowiem swój zakres

tego rodzaju skutek pozostaje jedynie pobocznym efektem stosowania omawianej konstrukcji, nie zaś jej głównym celem (str. 78 dysertacji).

Należy podzielić stanowisko Doktorantki, że sąd pomijając dowody wobec ograniczenia rozprawy, w istocie naraża się na zarzut naruszenia art. 227 k.p.c. w sytuacji, w której nie uznał dowodu za nieistotny z punktu widzenia normy prawa materialnego, lecz pominął go z przyczyn praktycznych. Autorka także uważa, że *„pominięcie dowodów ocenianych jako zbędne dla rozstrzygnięcia powinno odbywać się na jak najwcześniejszym etapie sprawy, celem umożliwienia stronom zaplanowania taktyki procesowej i niezaskakiwania rozstrzygnięciem”* (str. 82 dysertacji).

Doktorantka rozważa także problem potrzeby powołania nowych faktów i dowodów na skutek ograniczenia rozprawy przez sąd. Wskazuje, że ograniczenie rozprawy z tego punktu widzenia może wywierać dwojaki wpływ na postępowanie cywilne.

Następnie omówione zostały sposoby ograniczenia i odwołania ograniczenia rozprawy, celem udzielenia odpowiedzi na pytanie, w którym momencie, w jakiej formie oraz w jakim zakresie rozprawa może być ograniczona na mocy przepisu art. 220 k.p.c. Doktorantka prawidłowo dostrzega, że sąd ograniczając rozprawę powinien wydać postanowienie, które jest postanowieniem niekończącym postępowania w sprawie. Ponadto nie zostało również ujęte w katalogu postanowień, na które przysługuje zażalenie. Nie podlega ono uzasadnieniu (art. 357 § 1 i § 2¹ k.p.c. *a contrario*), a jeżeli zostaje wydane na posiedzeniu jawnym (w tym rozprawie), to wpisuje się je więc do protokołu rozprawy (art. 356 k.p.c.). Należy podzielić stanowisko Doktorantki, że *„postanowienie wydane w trybie art. 220 k.p.c. nie może być uznane za postanowienie dowodowe - które sąd może stosownie do okoliczności uchylić lub zmienić. Nie dotyczy ono bowiem wyłącznie postępowania dowodowego, a ograniczenia całej rozprawy, nawet jeśli w niektórych przypadkach będzie wpływ miało wyłącznie na etap przeprowadzania dowodów w sprawie.”* (str. 91 dysertacji). Doktorantka traktuje postanowienia wydawane na podstawie przepisu art. 220 k.p.c. jako postanowienia techniczne, ponieważ postanowienia z art. 218-220 k.p.c. dotyczą organizacji postępowania oraz są ściśle powiązane z postępowaniem dowodowym, co nie powinno pozostawać bez wpływu na sposób ich stosowania.

Na aprobatę zasługuje zwrócenie przez Doktorantkę uwagi, z punktu widzenia regulacji art. 220 k.p.c., na zagadnienie związane z momentem, w którym sąd powinien podjąć decyzję o ograniczeniu rozprawy. Autorka pracy stawia tezę, że *„Przy założeniu, że rozprawa rozpoczyna się jej wywołaniem, tj. ogłoszeniem przez sędziego przewodniczącego przystąpienia do rozpatrzenia sprawy (jako pierwszą czynnością na sali rozpraw), należałoby uznać, że postanowienie o ograniczeniu rozprawy może zostać wydane dopiero po głosach stron. Skoro*

kompetencji w procesie wyrokowania, poprzez zredukowanie zakresu rozpoznania żądań stron. Rozprawa zakreśla nie tylko ramy czasowe, ale także przedmiotowe przyszłego orzeczenia wydawanego przez sąd. Doktorantka uważa, że sąd, ograniczając rozprawę, ogranicza również materiał procesowy, który może stać się podstawą orzeczenia, do materiału dotyczącego danego zagadnienia. Zdaniem Doktorantki nieprawidłowe „*będzie procedowanie na przykład w sytuacji, gdy sąd dojdzie do przekonania, że roszczenie powoda jest niesporne, a zbadania wymaga jedynie zarzut przedawnienia, wobec czego ograniczy rozprawę do zarzutu przedawnienia, przesądzi go negatywnie i wyda wyrok uwzględniający powództwo. Na takiej rozprawie pozwany zostanie bowiem pozbawiony prawa zmiany stanowiska co do roszczenia powoda, a orzeczenie sądu obejmie zakres, którego nie dotyczyła rozprawa, tj. istnienie normy przytoczonej w powództwie.*”(str. 242 dysertacji). Powyższe wywody doprowadziły Doktorantkę do prawidłowej konstatacji, że wydanie „*przez sąd wyroku z naruszeniem art. 148¹ § 3 k.p.c. (przewidującego prawo do wnioskowania przez strony o wysłuchanie na rozprawie) skutkuje pozbawieniem strony możliwości obrony praw, a w konsekwencji powoduje nieważność postępowania w rozumieniu art. 379 pkt 5 k.p.c.*”(str. 242 dysertacji).

Doktorantka, dokonując analizy instytucji ograniczenia rozprawy, prawidłowo dostrzega, że rozpoznanie zagadnienia lub zarzutu może zmierzać do wydania orzeczenia końcowego w sprawie, ale może również skutkować podjęciem innych czynności procesowych (np. skierowanie stron do mediacji). Ponadto rozpoznanie zagadnienia, które nie jest wystarczające do wydania wyroku, może skutkować dwoma rodzajami konsekwencji: stanem, w którym ograniczenie rozprawy zniesie się samoistnie, na skutek rozpoznania zagadnienia, jak też stanem, w którym sąd powinien znieść ograniczenie, celem dalszego rozpoznania sprawy. Doktorantka zasadnie wskazała, że niekiedy ograniczenie rozprawy może prowadzić do wydania wyroku częściowego. Sąd może wydać taki wyrok, jeżeli nadaje się do rozstrzygnięcia tylko część żądania lub niektóre z żądań pozwu, ewentualnie gdy ma zamiar orzec jedynie co do powództwa głównego lub wzajemnego (art. 317 § 1 i 2 k.p.c.). Dopuszczalność wydania wyroku częściowego wynika z tego, że sprawę można rozstrzygnąć w określonej części.

W ramach tego rozdziału Doktorantka przedstawia także rodzaje rozstrzygnięć sądu podejmowanych po przeprowadzeniu rozprawy ograniczonej odnosząc się do różnych orzeczeń sądowych i wyrażanych tam poglądów. W wyniku przeprowadzonych analiz stwierdza, że nieprawidłowe zastosowanie art. 220 k.p.c. jest zwykle powiązane z wadliwą oceną przesłanki materialnoprawnej roszczenia (jak np. przedawnienia roszczenia), dlatego „*brak sformułowania zarzutu procesowego nie zamyka sądowi odwoławczemu możliwości oceny*

normy materialnoprawnej” (str. 264 dysertacji). Niejasne jest stanowisko Autorki, dlaczego Jej zdaniem „zarzut naruszenia art. 220 k.p.c. podniesiony w apelacji nie ma wpływu na ocenę zagadnienia materialnoprawnego i w praktyce jest zbędny” (str. 266 dysertacji), gdyż podniesienie naruszenia przepisu art. 220 k.p.c. zazwyczaj jest powiązane z błędnymi ustaleniami stanu faktycznego. Wniosek Doktorantki wymagałby zatem przedstawienia, a następnie dokonania analizy poszczególnych zarzutów apelacyjnych w odniesieniu do innych przepisów, z którymi mógłby zostać połączony. Tym bardziej, że sama Doktorantka dostrzegła wcześniej, że skutkiem naruszenia przepisu art. 220 k.p.c. może być nieważność postępowania.

Interesującym wątkiem było podjęcie rozważań polegających na zgłoszeniu wniosku na podstawie przepisu art. 162 § 1 k.p.c. w związku z ograniczeniem rozprawy na podstawie przepisu art. 220 k.p.c. i wniosek Doktorantki, że w przypadku kiedy sąd wyda postanowienie o ograniczeniu rozprawy i udzieli stronom głosu do zajęcia stanowiska końcowego, to takie postanowienie *de facto* zastąpi postanowienia dowodowe o pominięciu (czy też oddaleniu) wniosków dowodowych co do pozostałych okoliczności. Z powyższych względów strona powinna zgłosić zastrzeżenie wskazując na naruszenie art. 220 k.p.c. w taki sam sposób (i z takimi samymi skutkami), z jakimi zarzucałaby naruszenie przepisów regulujących postanowienia dowodowe.

Podobnie jako nowatorskie oraz istotne dla rozwoju nauki należy ocenić rozważania Doktorantki, że brak zastosowania przez sąd przepisu art. 220 k.p.c., bądź jego wadliwe zastosowanie, może być ocenione przez pryzmat naruszenia prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, a także przedstawienie kierunków rozumienia w doktrynie i orzecznictwie przesłanki nierozpoznania istoty sprawy, jako zarzutu apelacyjnego. Doktorantka prawidłowo dostrzega występujące różnice pomiędzy nierozpoznaniem istoty sprawy oraz nierozstrzygnięciem istoty sprawy, jeśli sąd błędnie oparł wyrok na przesłance unicestwiającej roszczenie, która sprawiła, że dalsze rozpoznanie i rozstrzygnięcie istoty spornego stosunku prawnego lub prawa stało się na użytek konkretnego postępowania zbędne. Należy podzielić pogląd Doktorantki, że rozpoznanie istoty sprawy jest pojęciem węższym, niż rozpoznanie i rozstrzygnięcie sprawy w ogóle, dlatego sąd odwoławczy jako uprawniony do merytorycznej oceny sprawy może rozpoznać sprawę merytorycznie w kierunku odmiennym, niż zrobił to sąd pierwszej instancji.

Należy docenić także poruszenie w dysertacji złożonego zagadnienia ograniczenia rozprawy do zarzutu braku legitymacji procesowej. Zdaniem Doktorantki, jeśli sąd wadliwie oceni to zagadnienie, to zawsze konieczne jest ponowne rozpoznanie sprawy.

Analizy zawarte w dysertacji, potwierdziły postawioną przez Doktorantkę na wstępie hipotezę badawczą, że ograniczenie rozprawy do poszczególnych zarzutów lub zagadnień wstępnych stanowi jeden z podstawowych środków, jakimi powinien posługiwać się organ procesowy w ramach kierownictwa postępowaniem, a racjonalne i prawidłowe wykorzystywanie przepisu art. 220 k.p.c. ma bezpośrednie przełożenie na ekonomię postępowania.

Wnioski wyprowadzone przez Doktorantkę w ramach poszczególnych rozdziałów potwierdzają umiejętność samodzielnej i logicznej analizy przepisów prawa, niezbędnej w pracy naukowej i dydaktycznej. Jednocześnie przeprowadzona w pracy analiza potwierdza wnioski odnośnie samodzielności i oryginalności dysertacji, a ponadto jej istotnych walorów dla wykładni przepisów prawa, które mogą być pomocne w praktyce orzeczniczej. Uznać zatem należy, że wszystkie istotne zagadnienia, jakim poświęcona jest rozprawa doktorska znalazły swoje odzwierciedlenie w zakończeniu pracy, a zawarte tam konkluzje zostały poparte rzeczową, klarowną i przemyślaną argumentacją w całej pracy.

II. Wnioski

Reasumując, uznać należy, że w recenzowanej rozprawie doktorskiej, napisanej przez magister Sandrę Zientalewicz pt. „*Ograniczenie rozprawy do poszczególnych zarzutów lub zagadnień wstępnych*”, wszystkie problemy i zagadnienia dotyczące tematu zostały przedstawione w sposób kompleksowy, a jednocześnie pogłębiony, a przede wszystkim naukowy. Autorce udało się osiągnąć cel, a praca ma zarówno wymiar teoretycznoprawny, jak i praktyczny. Doktorantka prawidłowo przeprowadziła analizę regulacji prawnych i dokonała ich wykładni, co znajduje potwierdzenie w formułowaniu wniosków częściowych oraz wniosków końcowych.

Opracowanie napisane jest bardzo poprawną polszczyzną. Praca powinna zostać opublikowana z uwagi na wysoki poziom merytorycznych zawartych w niej rozważań i analiz, a ponadto jej wymiar praktyczny.

Poczynione zastrzeżenia w sporządzonej recenzji nie wpływają w żaden sposób na bardzo pozytywną ocenę wartości merytorycznej recenzowanego opracowania, a jedynie wynikają ze złożoności, a przede wszystkim specyfiki omawianej regulacji prawnej w ramach dysertacji.

Układ pracy zasadniczo prawidłowy, co przy różnych aspektach objętych zakresem przedmiotowym opracowania nie było łatwym do przedstawienia. Doktorantka w sposób pełny wykorzystuje dorobek literatury, jak też judykatury.

Wnioski, jakie wyprowadza Doktorantka, na podstawie rzeczowej oraz wszechstronnej analizy zawartej w dysertacji, co do zasady zasługują na aprobatę.

Recenzowana praca doktorska stanowi oryginalne rozwiązanie problemu naukowego, pozwala na stwierdzenie, że Doktorantka posiada zarówno ogólną wiedzę teoretyczną z zakresu postępowania cywilnego, ale także prawa cywilnego materialnego, a co istotne umiejętność samodzielnego prowadzenia badań i analiz o charakterze naukowym.

W związku z powyższym stwierdzić należy, iż rozprawa doktorska napisana przez magister Sandrę Zientalewicz pt. „Ograniczenie rozprawy do poszczególnych zarzutów lub zagadnień wstępnych” – pod naukowym kierownictwem promotora prof. dr hab. Sławomira Cieślaka zawiera oryginalne rozwiązanie problemu naukowego, prezentuje ogólną wiedzę teoretyczną kandydata w dyscyplinie oraz umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej, a więc może stanowić podstawę do dopuszczenia do publicznej obrony i nadania stopnia naukowego doktora nauk społecznych w dyscyplinie nauki prawne, bowiem spełnia warunki określone w art. 187 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 742 z późn. zm.).

Jednocześnie wnioskuję o wyróżnienie rozprawy doktorskiej.

prof. dr hab. Elwira Marszałkowska - Krzys

